

Landsorganisasjonen i Norge
Youngsgate 11
0181 OSLO

Deres 07/01454-002 Vår ref.: RRE/ssl Dato: 31.09.2007
ref.: 006442/07 SR

NOU 2007:4 NY UFØRESTØNAD OG NY ALDERSPENSJON TIL UFØRE - INNSPILL TIL HØRINGSSVAR

Premisser

FO er kritisk til premissene som meldinga bygger på. Den er gjennomgående basert på økonomisk incentivtenkning; at det er nødvendig å begrense offentlige trygder og holde ytelsene på et lavt nivå for at folk skal "gidde" å jobbe. FOs erfaring er motsatt. Folk ønsker å jobbe, men har problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet eller blir utstøtt når helsa skranter og de ikke lenger kan yte 100 %. Det finnes heller ikke noe forskning som viser at slike incentiver fungerer i praksis.

FO mener at utgangspunktet for en omlegging av uføretrygden, må være en utredning av uføretrygdedes levekår. Formålet må være å bedre levekårene for dem som er fattige. Forslaget som foreligger har ingen slik intensjon.

I den videre debatten om uføreordningen må det gjøres et tydelig skille mellom folks rett til et verdig liv når de ikke er i stand til å jobbe, og tiltak for å skaffe arbeid til alle som vil og kan jobbe (retten til arbeid). I utredningen blandes dette sammen.

Uføretrygden skal være en forutsigbar trygghet for inntektsikring ved sykdom, skade eller lyte. Innretningen på trygden kan ikke være slik det her legges opp til; at uføretrygdedes inntekt reduseres ved overgang til alderstrygd eller at nivået på ytelsen blir avhengig av skattepolitikken .

Konsekvenser av nye skatteregler

FO mener at utvalget med sitt forslag om endret skattelegging av uførepensjon har gått utover sitt mandat. Den umiddelbare følge av å gjennomføre utvalgets forslag til nye skattebestemmelser vil føre til at 40 % av alle uføre får en reell reduksjon i sine

disponible inntekter på over 20.000 årlig. Dette kan vi ikke akseptere, fordi et slikt kutt vil bryte med de forutsetninger som var lagt til grunn for utvalgets arbeid, nemlig at ingen uføre skulle komme dårligere ut med det nye forslaget.

FO går imot en omlegging av uføretrygdsystemet som fører til kutt / ikke forbedrer situasjonen for de dårligst stilte. I forslaget som foreligger skal minstepensjonister og fødte uføre kompenseres for reduksjon som følge av skatteleggingen, slik at de opprettholder en ytelse på dagens nivå. FO mener at nivået på ytelsen for minstepensjonister og fødte uføre må heves, slik at de ikke skal være avhengig av fast supplerende sosialhjelp. Det handler både om økonomisk trygghet og verdighet. I dag er 39 % av sosialhjelpsmottakerne også mottakere av trygdeytelser. (Kilde: SSB 2007.)

Grupper som i dag ligger litt over minstenivået vil tape på omleggingen som følge av skatteleggingen. Det er personer med inntekt opp til 260 000. I hovedsak vil dette gjelde kvinner som jobber deltid, slik også mange av FOs medlemmer gjør. For FO er dette uakseptabelt.

For alle ansatte med offentlig tjenstepensjon innebærer forslaget at de mister den økte folketrygden, men blir samtidig pålagt skatteøkningen. Dette er uakseptabelt.

Beregningsgrunnlag

Forslaget innebærer at beregningen av ytelsen skal skje med utgangspunkt i inntekt i en kort periode (5 år) før uføretidspunktet mot all inntekt (alle år), slik systemet er i dag. Det er uklart hvordan dette slår ut for hovedtyngden av uføre. FO mener at rammen for hvor mange år som skal telle med må utvides. Beregningen må minst basere seg på de tre beste av de siste åtte årene før uføretidspunktet.

Uførestønad er for mange en varig ytelse og innretningen av ordningen må derfor sammenlignes med innretningen av alderspensjonen. FO mener at inntektsgrensen må økes til 7,1 G.

Forsørgertillegget

Barnefattigdom er et stort problem i Norge, minst 30.000 barn lever i fattigdom. For å forebygge fattigdom mener FO at det er viktig å innføre forsørgertillegg minimum på samme nivå som i dagens uføretrygd, men uten inntektsprøving og med et øvre tak på 100.000.

Overgang fra uføretrygd til alderspensjon

Utvalget legger opp til at uføretrygdede skal få redusert sin ytelse når de går over på alderspensjon. Dette går FO imot. Det dreier seg her om mange mennesker som har levd på en minimumstønad hele sitt voksne liv.

Friske arbeidstakere med høy nok opptjening kan ta ut tidligpensjon ved 62 år og kompensere pensjonstapet med å arbeide ved siden av pensjonen. Den muligheten har ikke de uføre. FO støtter utvalgets mindretall som går inn for at de som mottar uføretrygd skal gå over til alderspensjon ved fylte 67 år. Konsekvensen av flertallets standpunkt om at overgangen skal skje ved fylte 62, vil bety en reell pensjonsalder for uføre på 62 år.

Levealderjustering

FO mener at uførepensjonistene ikke skal omfattes av levealderjusteringen. Uførepensjonistene har ikke den samme mulighet til å kompensere for tap i alderspensjonen ved å stå lengre i arbeid som friske arbeidsføre har.

Uføregrad

FO mener at det må åpnes for en uføregrad ned til 20 %, lik de forsøksordninger som er gjennomført i enkelte fylker. Dette vil lette situasjonen for mange av dem som ikke lenger makter å stå i full stilling.

Yrkesskadeordningene

FO mener at dagens ordninger for dem som blir uføre på grunn av yrkesskader eller yrkessykdom må videreføres.

Særaldersgrense

Utvalget berører ikke forholdet til yrkesgrupper som i dag har særaldersgrense. FO er opptatt av at særaldersgrense skal opprettholdes og at de som omfattes av ordningen ikke må lide økonomisk som følge av uførhet.

Fra uføretrygd til uførestønad

FO er skeptisk til å gjøre uføretrygden om til kun en midlertidig stønad. Vi mener det er behov for differensiering. Gruppen som søker uføretrygd vil bestå både av personer som etter en tid vil kunne oppnå bedre helse og ønske å gå tilbake i jobb og av personer som har sykdom, skade eller lyte som gjør det uaktuelt å gå tilbake til arbeidslivet. Den sistnevnte gruppen bør ikke belastes ytterligere med økonomisk usikkerhet og press om å gå tilbake til jobb.

Med vennlig hilsen

Randi Reese
Forbundsleder

Sølvi Slørdahl
Fagkonsulent